

A LAP AZ E. M. E.
TULAJDONA**MÉHÉSZETI KÖZLÖNY**A LAPOT AZ E. M. E.
TAGJAI TAGSÁGI
LLETMÉNY FEJÉBE
KAPJÁK.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

CLUJ—KOLOZSVÁR,
ATTILA-UTCA 10. SZ.

Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BALINT az E. M. E. főtájkára.

Társszerkesztő: DÁLNOKI PAÁL LAJOS.

Főmunkatársak:

dr. LÁSZLÓ MÁRTON, dr. BOGA LAJOS és BALÁZS PÉTER.

TELEFON 158. SZ.

A LAP MEGJELNIK
HAVONKÉNT EGYSZER**A mesterséges rajoztatás***Irtta: *Horii Balla István.*

cím alatt a Székely Méhész f. évi jun.—aug. havi számában id. Bocsonádi Szabó Imre az általa tervezett szaporításra szánt mesterséges rajok készitési módját leírja, az eddigi kísérleteiből arra a tapasztalatra jött, hogy az érett anyabölcsővel és kijáró méhekkel (fiásítás nélkül) készitett mesterséges rajai nem egyforma erősek, sőt némelyik olyan gyengére sikerül, hogy ha más családoktól fel nem gazdagítják, el is pusztul. A család ezen egyenlőtlen megosztásának okát abban véli felfedezni, hogy az egyik méh vagy az anyához ragaszkodik jobban, vagy pedig körültekintőbb, mint a másik. Felhozza Bocsonádi cikkében, hogy Sötér sem ellene, sem mellette nem szól a mesterséges rajzásnak, de nála járván meglátta, hogy a természetes rajokkal szaporított, Ambrózy pedig elítélte a mesterséges rajoztatást.

A természetes rajok keletkezéséről való véleményemet és a különböző mesterséges rajok készitési módját a Székely Méhész 1923. évi áprilisi, — egy mesterséges raj készitési módját magamnak az 1923. évi aug.—szept. havi számában irtam le, amely cikkeket a hosszabb ismételések elkerülése végett felemlitek. Ezeknek a cikkeknek az a rövid foglalatja, hogy a mai méhészetnek a mesterséges rajok olyan mesterfogása már, a mivel minden méhész minden célját és kívánságát elérheti, mert a Dadant-féle anyanevelő mesterséges rajokkal kitűnő anyákat nevelhet, a Sötér és Neiszer félével szaporíthat és mézeltethet, a Rothe félével építhet, a Berlepsch félével pedig tartalék anyára tehet szert és a méz felhalmozását fokozhatja.

Bocsonádit az általa szaporításra szánt mesterséges rajok nem elégitették ki, mert jó része néptelenül maradt, azért az a kérdés merülhet fel, de Bocsonádi is felveti, mi oka lehet annak, hogy az egyik raja népes lett, a másik raja néptelenné vált.

Ha összehasonlítjuk a Bocsonádi mesterséges rajának készitési módját akár a Neiszer szaporításra szánt rajával, akár a Sötér szaporító és mézelő mesterséges rajával, a Bocsonádi eljárásába becsuszott hibát azonnal észrevehetjük, mert míg Neiszer és Sötér nyomatékosan kijelentik, hogy a mesterséges raj készitására a család felnépesedését és a bő mézelés idejét be kell várni, azonkívül pedig a rajhoz 2—5 gyenge flas lépet méhestől együtt

* Szerzőnek a Sz. M.-ben közölt Bocsonádi Szabó Imre cikkére vonatkozó megjegyzésel.

be kell tenni, Bocsonádi ezen két főkélléket teljesen figyelmen kívül hagyja, hanem csak anyabölcsőt tesz a rajnak, így a kijáró méhek az üres lépekkel telerakott kúpukben idegeneknek találván magukat, de emellett nyílt fiásítást sem találnak ottan a mi az új helyhez kötné őket, abból eltávoznak. A bő mézelés idejét pedig ezért kell megvárni, mert ekkor a méhek gondolkodás és körültekintés nélkül rohannak ki a méz után a legelőre, amikor a kúpüre ügyet sem vetnek, hanem a rendes helyükre térnek vissza természetüknek hódolva. Ugy Sötér, mint Neiszer a mesterséges rajok készitására megválasztották a bő mézelés idejét, a rajhoz pedig nyílt fiásítást tettek, amivel a rajok készitése sikerült is és nem történhetett meg velük az, ami Bocsonádit arra bírta, hogy tervezett eljárását — ami neki sem sikerült — másokkal is próbáltassa. Feltűnő a Bocsonádi kísérletének a hibája abból is, hogy sem Sötérral, sem Neiszerral sem történt meg az, hogy a készitett mesterséges rajok annyira néptelenekké váltak volna, hogy azok a maguk részére való eleséget sem tudták volna begyűjteni, sőt Sötér a mézeltető is szaporító rajait éppen a bővebb mézeltetésre készitette, amelyek úgy sikerültek, hogy ezek a kúpuk adták a legtöbb mézet.

Bocsonádi cikkéből az látszik ki, hogy a mesterséges raj készitésének idejére sem helyez figyelmet, mert cikkében felhozza, hogy a hordás nélküli időben készitett mesterséges rajokat a többiek kirabolják.

Uj, fiatal anyák nevelésére a magam részéről legalkalmasabbnak tartom a természetes és mesterséges rajok című cikkben közölt *Dadant eljárást*, mert a kiválasztott jó törzsek megválogatott anyabölcsőiből keletkeznek az anyák.

Sötér eljárása a következő: (A Méh és Világa II. 788—789 l.) A mézelésre hivatott kaptárakból kiveszünk 3—4 flaskeretet és a rajtuk levő méhekkel — de anya nélkül — üres keretekkel kitöltött kaptárba helyeztük át, az ekként felszerelt kaptárt aztán annak a helyére állítjuk a melyikből a fiásítást kivettük, ennek pedig más, előbb elfoglalt helyet adunk.

Ha az áthelyezett kaptár nem volna olyan népes, hogy a gyűjtéshez elegendő méhre számíthatnánk belőle, helyeztük át gyengébb szomszédját is, a fiásítással és üres lépekkel felszerelt kaptárt pedig állítsuk a kettő által elfoglalt hely közepére.

Igy az áthelyezett családok gyűjtő méhrel a megszokott helyükön álló kaptárba hordják

a mézet és már egy-két nap múlva megcsillan az a sejtekben; 8—10 nap alatt pedig — ha ugyan a legelő jó — az összes lépek megtelnek, én az ilyen kaptárakból kaptam a legtöbb mézet. *Neiszer eljárása a következő:* (Méhészeti tanácsadó 116—117 l.) ha a család június közepéig annyira megerősödött, hogy mindegyiknek legalább 15 kiépített és néppel jól megrakott kerete van, akkor kivesz a kaptár hátulsó lépeiből egyet, lehetőleg here sejtessel és ezt a szomszéd üres fiókba beteszti egészen a homlok falhoz. Ezután sorra kiszedi az egész fészket és megkeresi az anyát, amidőn ez megvan, azonnal átrakja az üres fiókba adott kerethez. A többi összes keretekből kikeres még 4—5 lépet, a melyekben lehetőleg jó barna érett munkás fiásítás van és ezeket szintén beadja népestől együtt az anyához, a többi kereteket mind visszarakja ahonnan kivette; beállítja az ablakokat, ajtókat és most elöl a röpdeszkaról lehuzza a megszokott családot elválasztó dugaszt és így egyesítve hagyja a népet 6—7 napig. Azután a dugaszt ismét visszalöki és békében hagyja a családot 2 hétig.

A Dadant eljárásának az az előnye, hogy a kiválogatott törzsek fiásításából több kitűnő anyát nevelhetünk; a Sötér eljárásának pedig az az előnye, hogy a méhekkel gyorsan végezhetünk, az anyát sem kell keresgélni; a Neiszer eljárásnak az előnye abban mutatkozik, hogy a népesség a legelőnyösebben oszthatik meg, a mesterséges rajt etetni, itatni nem kell, mert 6—7 napig a kijáró méhek azt elvégezik.

A három mester a mesterséges raj készitésével a bő mézelés idejére és a rajnál a fiásítás jelenlétére kellő figyelmet fordított, de a Neiszer eljárásával (a kettős ájárós kúpukben) a törzs kellő megosztása a legjobban sikerül. A törzs ilyen helyes megosztását Bocsonádi is tervbe vette a mi neki — azonban nem sikerült, pedig 42 ösnek elnevezett kópújében ami a Nutt Tamás és Neiszer kópújének összevonásából készült, semmi akadályja nem volna annak, hogy a Neiszer tökéletesebb mesterséges rajkészitési módját alkalmazza a törzsek megosztására, mert Neiszernek ez mindig sikerül.

Neiszer eljárását hályosan alkalmazva is Bocsonádi tervezetének második felében amikor már a méhek anyabölcsőket is építettek, azonban a rajzáshoz anyabölcsőkkel is előkészült családot a rajzástól már visszatartani nagyon nehéz, a legtöbbször nem is sikerül. Előtte sokkal célszerűbbnek látszik nem a Bocsonádi által ajánlott módon (egy kópúben Hannemann ráccsal külön választott anyaből-

csős rajelválasztásával) tartani vissza a családot a rajzástól, hanem a Kontor meddősitési eljárásával ha népessé és zsfoltá vált a köpü, minden alkalommal megnagyobbítjuk a köpüt, mert azt tapasztalhatjuk, hogy a család akkor is sokszor megrajzik, ha anyát cserél, ugyanis ilyenkor a méhek közt pártoskodás üt ki, a helyzettel elégedetlen rész az öreg anyával kirajzik.

Bocsonádi cikkében ismételtén szóva van téve a kimerülőfélben levő anya; ezt felismerhetjük arról, hogy az anya a dolgozó fiasítást herefiasítással vegyíti, amikor aztán a dolgozó sejtekben vagy pupos herefiasítással van egyesén a dolgozó fiasítás, ebben az esetben a here fiasítást felnevelték a méhek, vagy pedig ha felnevelni nem akarják, a kikelt herealcákat a sejtekből kihányják, amikor is üres sejtekkel vegyes, hézagos munkás fiasítást találunk a köpüben. A kimerüléshez közelálló anyát még arról is fel lehet ösmerni, hogy a köpü fenekén gomba alakú, hosszabb, rövidebb nyélen álló kisebb viaszgombokat találunk, ezen nyeles szemölcsformájú viaszkepletek előfordulását biztos jelnek lehet venni az anya közelálló kimerülésére, amikor az anyát már a méhésznek kell felváltani, ha a méhek ezt nem tennék, mert az ilyen köpü már hasznót nem fog adni.

Bocsonádi 42-ös köpüje 150 literes, majdnem csak a fele a Prokopovits-féle kaptárnak, így két szaporán petéző anyának már mostan is kicsinek látszik, mert Prokopovits egy anyával is bőven mézeltetett óriási kaptárjaiban. Bocsonádi cikkéből a több anyával való méhészkedés elve látszik kidomborodni, de mint-hogy a köpü több anya szaporításához képest nem nagyobbítható, nem célszerűbb-e a fiókos köpüket használni, amikor is a köpü nagyobbitása akadályokba nem ütközik? Nem célszerűbb-e, mint már Prokopovits orosz méhészt az óriási (280 literes) kaptáraiban tette a szaporán petéző anyákat kitenyészteni?

Erre a két kérdésre a méhek idővel a feleletet meg fogják a kérdezőnek adni.

A „Székely Méhészt” előfizetőihez.

A legnehezebb idők és megpróbáltatások között majdnem öt esztendeig szolgálta a „Székely Méhészt” erdélyi, illetve romániai méhésztünk ügyét. Mennyi eredménnyel...? Arról majd tanubizonyságot teszen a jövő. Lelkesedés, áldozatkészség azonban abból a kicsiny méhésztáborból, mely köréje csoportosult nem hiányzott soha.

A megnehezült idők és anyagi körülmények egyfelől, az erőknek egy táborba tömörítése másfelől készítették minket, a „Székely Méhészt” és az Erdélyi Méhészt Egyesület vezető férfait, hogy egyik lapot megszüntetve egy mellett csoportosuljunk teljes erővel és odaadással. Valamikor mint hiánypótló, mint a „Méhészeti Közlöny” helyettese jelent meg a „Székely Méhészt”, s a Közlöny ujból külön megjelenése után azt hittük, hogy méhészközösségünk meg fogja bírni mind a két lapot, azonban egy pár esztendő keserves csalódása meggyőzött róla, hogy nem vagyunk erre sem elegenden, sem elég erősek.

Az egyesülés megtörtént. Az Erdélyrészi

Méhész Egyesület október hó 11-én tartott igazgató választmányi gyűlésén elfogadta a közösen megállapított feltételeket, mely szerint:

A Székely Méhészt eddigi előfizetői díjtalanul, illetve a már eddig a Székely Méhészt kiadó hivatalához befizetett díjért kapják 1924. évben a Méhészteti Közlönny. Ez az Egyesület részéről hozzájárulás a Székely Méhészt anyagi ügyeinek rendezéséhez.

A Székely Méhészt felelős szerkesztőjét a Közlöny társszerkesztőjévé választotta, munkatársait átvette.

Ez évben a tagdíjak felémelhetők nem lévén, a lap terjedelme is a régi marad, azonban 1925 január 1-től a lap terjedelmét a tagoknak a száma fogja meghatározni.

A jelen számhoz mellékelten tagsági nyilatkozatok vannak csatolva, melyeknek fizetési kötelezettsége csak 1925. évi január hó 1-től kezdődik, amiért is felkérem a régi előfizetőimet, hogy azokat aláírva mielőbb küldjék be az Erdélyrészi Méhészt Egyesület címére.

Mikor pedig, mint a Székely Méhészt felelős szerkesztője bucsút mondok, ugyanakkor, mint a Méhészteti Közlöny társszerkesztője szeretettel üdvözlöm az Erdélyrészi Méhészt Egyesület minden egyes tagját, s lelkesedésem, munkám felszánva, Istennek áldását kérem további együttes munkánkra.

Dálnoki Pádl Lajos,

Az E. M. E. választmányi ülése.

Október 11-én tartotta meg az E. M. E. öszi ülését báró Jósika Gábor elnöke alatt. A választmány Török Bálint főtitkár előterjesztésében elhatározta, hogy lépéseket tesz a mézértékesítésnek az egyesület kebelében való megszervezése érdekében, tudomásul vette a választmány az elnökségnek az árumintavásáron és állatkidállításon való részvételéről szóló jelentését, majd elhatározta, hogy a jövő évben amennyiben a körülmények lehetővé teszik, egy méhészteti kiállítást rendez. Az egyesület hivatalos lapja, a Kézdivásárhelyen dálnoki Pádl Lajos szerkesztésében megjelent Székely Méhészt-szel fuzionált és dálnoki Pádl Lajos a M. K. társszerkesztőjéül beválasztott. Tudomásul szolgáltak a méhészteti tanfolyamról, tagmozgalomról, méhészttelep állapotáról szóló jelentések, majd elhatározta az egyesület, hogy egy nagyobb mülépprest és pergető gépet szerez be telepe és a közszükséglet ellátása céljából. A tél folyamán az egyesület összeírja a tagok kaptárszükségletét és azt egy tömegben kedvezményes áron elkészíti.

Az E. M. E. és a mézértékesítés.

Az E. M. E. eddig is foglalkozott a tagok eladó mézfeleslegének értékesítésével. Ezt az értékesítést azonban többnyire az adott alkalom szülik és nem állott szervezeten, kereskedelmi alapokon. E hiányt ípyekezeit pótolni az egyesület igazgató választmánya, amidőn legutóbbi ülésén elhatározta, hogy üegezve, deiaillban is forgalmazni fogja a mézet és e célra már nagyobb mennyiségű üveget be is szerzett. Az egyesület a tagoktól elfogad a jövőben bizományi értékesítésre mézet. Akkor a tökéje ugyanis még nincs az egylet mézértékesítő alapjának, hogy nagyobb mennyiséget vásároljon saját számlájára, de reméljük, hogy a tagok önzetlen támogatása a közel jövőben ezt is lehetővé fogja már tenni.

Méhésztársaink kaptárszükségletének összeírása.

Az EME. igazgató választmánya legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a tagok 1925. évi kaptárszükségletéről az eddigi gyakorlathoz híven, gondoskodni fog. Minthogy azonban az egyesület ugyszólván önköltségi áron adja a kaptárokat és kamatozalanul hevertethető pénz nincsen, csak annyi kaptárt fog készíttetni, ahányat a tagok megrendelnek. Felkérjük ezért T. Tagtársainkat, hogy kaptárszükségletüket a fajta és darabszám megjelölésével mielőbb bejelenteni sziveskedjenek. A kaptárak árát ma még nem tudjuk pontosan megmondani, de a bejelentéseket csakis az árak elfogadása esetén fogja megrendelésnek venni az egyesület.

Az 1925. évi méhésztkiállítás.

Az EME. ig. választmánya elhatározta, hogy amennyiben a körülmények lehetővé teszik 1925-ben Kolozsváron egy méhészteti kiállítást rendez. A választmánynak e határozata kapcsán szükségét látjuk már most felhívni méhésztársainkat, hogy céltudatosan készüljenek a jövő évi kiállításra az év elejétől kezdve. Már első kiállításunkon olyan anyaggal kell megjelennünk a nagy nyilvánosság előtt, hogy Erdély méhésztetének és egyesületünknek a multakhoz hasonló megbecsülést és támogatást szerezhessünk úgy a nagyközönség, mint a kormány előtt. — A kiállításon minden, ami a méhekkel és méhésztettel kapcsolatos, bemutatható lesz. Így: a különféle fajtaú méhek, kaptárak, kasok, méhészteti eszközök, gépek, pergetett, lépes és stb. méz, viasz, mézbor, -ecet, -sör, mézes tészta, mülép, szakkönyvek, irodalmi termékek, mézelő virágok magvak, a méhek kártevőinek gyűjteménye stb. Ébredjünk, dolgozzunk, hogy boldoguljunk.

Különfélék.

Uj munkatársaink. Mint lapunk más helyén is megirtuk a M. K. egyesült a Székely Méhésztel. Az egyesülés előzményei és feltételei ismeretesek T. Tagtársaink előtt. Megállapodásainknak egyik pontja az, hogy a Sz. M. írói gárdáját a M. K. áveszi. Noha sajgóan fáj szívünknek, hogy egy magyar méhészt szaklap megszűnik, örömmel és tárt karokkal várjuk és öleljük a Sz. M. szeretett és nagybecsült írói gárdáját keblünkre, hogy önzetlen kitaró munkával közös ügyünket előbbre vihessük. A Sz. M. munkatársai nem idegenek T. Tagtársaink előtt, mert egyrészt még a budapesti szaklapokban, másrészt a M. K.-ben találkoztunk már régebben írásaikkal, de sokan ismerik lelkesebb Tagtársaink közül a Sz. M.-ből is, melynek számosan voltunk szorgalmas olvasói. Lapunk élén a mai naptól ott szerepel Dálnoki Pádl Lajos lelkes méhésztársunk neve és a Sz. M. munkatársai közül elsőnek a Hortl Balla István cikkét közöljük. Örömmel és szeretettel üdvözljük az első közös szám megjelenése alkalmából Dálnoki Pádl Lajos szerkesztő társukat és új munkatársainkat és kérjük, hogy értékes közleményeikkel minél gyakrabban sziveskedjenek szerkesztőségünkkel felkeresni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. Á. Vajdasd. Az előfizetési díjat köszönettel javára irtuk. A 7 Len 1922. évi, a 30 Leu 1923. évi hátráték volt. Bocsonády könyve III. kötetét megrendelem Önnek is, még az árát nem tudom, hogy mennyi lesz.

Apróhirdetések.

Eladó 20 betelt család méh Dzierzon-féle kaptárt an. Cim Moldován Panfil Huedin. 3728.